

Załącznik
do uchwały Nr 35/VI/19
Rady Powiatu Pajęczańskiego
z dnia 28 marca 2019 r.

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego
Powiatu Pajęczańskiego
za rok 2018

Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej Powiatu Pajęczańskiego w roku 2018 ukierunkowana była na promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, przeciwdziałaniu zagrożeniom stwarzanym przez środki zastępcze i narkotyki, zapobieganiu powstawaniu chorób w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego z zakresu zdrowia publicznego.

Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Pajęcznie sprawuje nadzór nad 1024 obiektami tj.:

- 551 obiektów, w których nadzór sprawuje Higiena Żywienia, Żywności i Przedmiotów Użytku,
- 212 obiektów, w których nadzór sprawuje Higiena Komunalna,
- 153 obiekty, w których nadzór sprawuje Higiena Pracy,
- 63 obiekty, w których nadzór sprawuje Epidemiologia,
- 45 obiektów, w których nadzór sprawuje Higiena Dzieci i Młodzieży,

W roku 2018:

- **Przeprowadzono 1252 kontrole,**
- **wydano 364 decyzje administracyjne, 3 postanowienia**
- **nałożono 27 mandatów karnych na sumę 7150 zł,**
- **nałożono karę pieniężną na kwotę 20 000 zł,**
- **pobrano 2163 prób do badań laboratoryjnych.**

O poprawie stanu sanitarnego powiatu pajęczańskiego świadczą:

- objęcie kontrolą wszystkich ujęć wody przeznaczonej do spożycia oraz wdrożenie skutecznej kontroli wewnętrznej,
- poprawa jakości wody,
- wzrost liczby zakładów z wdrożonym skutecznym systemem kontroli wewnętrznej w obiektach żywności i żywienia,
- systematycznie poprawiający się stan techniczny podmiotów leczniczych,
- poprawa warunków świadczenia usług w zakładach fryzjerskich i kosmetycznych,
- poprawa prawidłowego znakowania wyrobów,
- dobra sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych w powiecie Pajęczno, uzyskana poprzez skuteczną realizację programu powszechnych szczepień ochronnych.

Siedzibą powiatu jest miasto Pajęczno. Powierzchnia powiatu zajmuje 803,77 km² co stanowi 4,41% powierzchni województwa łódzkiego. Liczba ludności w powiecie pajęczańskim w 2018 roku wynosiła 51 711 (stan na dzień 30.06.2018r.)

W skład powiatu wchodzi:

2 miasta:

- Działoszyn
- Pajęczno

8 gmin:

- Działoszyn – gmina miejsko – wiejska
- Pajęczno – gmina miejsko - wiejska
- Kielczygłów – gmina wiejska
- Nowa Brzeźnica - gmina wiejska
- Rząśnia - gmina wiejska
- Siemkowice - gmina wiejska
- Strzelce Wielkie - gmina wiejska
- Sulmierzyce - gmina wiejska

Nadzór sanitarny nad obszarem powiatu pajęczańskiego w 2018 roku był prowadzony w oparciu o plan zasadniczych przedsięwzięć zaakceptowany przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi.

URZADZENIA DO ZAOPATRYWANIA W WODĘ I OCENA JAKOŚCI WODY DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI

Woda wykorzystywana do zbiorowego zaopatrzenia ludności w 2018r. w 100% pochodziła z ujęć podziemnych. Liczba ludności w powiecie pajęczańskim w 2018 roku wynosiła 52 085 (stan na dzień 31.12.2018r.), z czego 51 943 osób (tj. 99,73%) korzystało z wody o jakości kontrolowanej przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Pozostała część ludności zaopatrywana była w wodę pochodzącą z indywidualnych ujęć (ze studni przydomowych). Zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2018r., poz. 1152, z późn. zm.) organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawują nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W 2018 roku sieć wodociągów funkcjonujących na terenie powiatu była systematycznie monitorowana. Woda pobierana była zgodnie z wcześniej ustalonym harmonogramem, w wytypowanych punktach monitoringowych. Prowadzono kontrole wody w zakresie monitoringu kontrolnego i przeglądowego. Pobrano do badania 208 próbek wody przeznaczonej do spożycia

przez ludzi, z czego oceniono 149 próbek, w tym 435 oznaczeń mikrobiologicznych i 1356 oznaczeń fizykochemicznych wszystkie - próbki wody spełniały wymagania sanitarne zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017r. poz. 2294, z późn. zm.).

W nadzorze Higieny Komunalnej PSSE w Pajęcznie w 2018 roku znajdowało się 40 urządzeń zaopatrujących ludność w wodę:

- 23 urządzenia wodociągowe zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia,
- 17 urządzeń wodociągowych zaopatrujących zakłady w wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia wykorzystywaną do celów spożywczych i przemysłowych.

Dla porównania w roku 2017 w ewidencji stacji sanitarno-epidemiologicznej w Pajęcznie znajdowały się 23 urządzenia wodociągowe zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia i 9 urządzeń wodociągowych zaopatrujących zakłady w wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia wykorzystywaną do celów spożywczych i przemysłowych.

Spośród wszystkich urządzeń zbiorowego zaopatrzenia w wodę 3 z nich zostały zakwalifikowane jako wodociągi raportowane do Komisji Europejskiej ze względu na to, że produkują powyżej 1000 m³/d wody i zaopatrują powyżej 5000 osób. Są to wodociągi:

- Pajęczno -liczba zaopatrywanej ludności: 8 221, produkcja wody: 1138,2 m³/d,
- Działoszyn - liczba zaopatrywanej ludności: 6 886, produkcja wody: 1035,4 m³/d,
- Rząśnia - liczba zaopatrywanej ludności: 8 165, produkcja wody: 1517,3 m³/d.

Wszystkie wodociągi zostały skontrolowane. Kontrole dotyczyły jakości wody podawanej do sieci, stanu sanitarno – technicznego samych urządzeń (studni, hydroforni, stacji uzdatniania wody) oraz nadzoru nad prowadzoną przez producentów wody kontrolą wewnętrzną zgodnie z art. 5 ust. 1a ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2018r., poz. 1152, z późn. zm.).

Strukturę wodociągów w 2018r. w powiecie pajęczańskim przedstawiono w poniższej tabeli:

Lp.	Wydajność wodociągów funkcjonujących na terenie powiatu	Ilość w ewidencji	Ilość skontrolowanych
1.	< 100 m ³ /d	21	21
2.	100 – 1000 m ³ /d	15	15
3.	1000 – 10 000 m ³ /d	4 (w tym wodociąg Cementownia „WARTA”)	4 (w tym wodociąg Cementownia „WARTA”)

Poza kontrolą jakości wody prowadzoną przez Państwową Inspekcję Sanitarną w 2018 roku była prowadzona regularna kontrola wewnętrzna dokonywana przez właścicieli urządzeń wodociągowych. Kontrola wewnętrzna odbywała się zgodnie z opracowanymi przez producentów

wody harmonogramami poboru, które zostały uzgodnione z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Pajęcznie tak, aby terminy badania przeprowadzanego przez Państwową Inspekcję Sanitarną i przedsiębiorstwa wodno – kanalizacyjne były równomiernie rozłożone w czasie. W roku 2018 pracownicy Sekcji Higieny Środowiska przeszkolili 4 osoby pobierające próbki wody w ramach kontroli wewnętrznej w zakresie techniki pobierania próbek wody obowiązującej przy pobieraniu próbek wody w ramach monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi nakłada na właścicieli urządzeń wodociągowych obowiązek badania próbek wody surowej w kierunku określenia poziomu substancji promieniotwórczych: radonu, izotopów radu: Ra-226 i Ra-228 oraz trytu w ramach monitoringu wstępnego. W przebadanych dotychczas próbkach wody nie stwierdzono przekroczenia poziomu badanych substancji promieniotwórczych.

W 2018 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pajęcznie nie wydał żadnej decyzji dotyczącej poprawy jakości wody pod względem mikrobiologicznym.

W 2018 roku Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Pajęcznie prowadziła badanie wody ciepłej w kierunku bakterii z rodzaju Legionella sp. Bakterie te występują w wodzie ciepłej. Czynnikiem sprzyjającym ich namnażaniu jest temperatura wody w zakresie 20 – 48°C. Do zakażenia tymi bakteriami dochodzi na skutek wdychania skażonego aerozolu wodno – powietrznego. Kontrolą podlegała instalacja wody ciepłej w 2 obiektach: obiekt zamieszkania zbiorowego - Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Działoszynie oraz Szpital Powiatowy w Pajęcznie. Obiekty te nadzorowane są przez PWIS w Łodzi. Pobrano do badania łącznie 8 próbek wody ciepłej w kierunku oznaczenia obecności bakterii Legionella Sp.

BASENY I KAPIELISKA

W powiecie pajęczańskim w roku 2018 nie funkcjonowało żadne kąpielisko. Nie zgłoszono przed sezonem działalności w tym zakresie. W okresie 09.07.2018r. – 27.07.2018r. funkcjonowało 1 miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli w miejscowości Bobrowniki gm. Działoszyń. Przez miejsce wykorzystywane do kąpieli rozumie się wydzielony i oznakowany fragment wód powierzchniowych, niebędący kąpieliskiem i wykorzystywany do kąpieli. Obiekty te stanowią zabezpieczenie wyjątkowych sytuacji, w których konieczne jest zorganizowanie formy rekreacji związanej kąpielą. Mogą one być związane z koniecznością zorganizowania np. obozu. Badania wody muszą zostać wykonane przez organizatora miejsca wykorzystywanego do kąpieli przed otwarciem tego miejsca (nie wcześniej niż 14 dni przed) oraz przynajmniej raz w trakcie jego funkcjonowania, w takim samym zakresie parametrów, jaki został ustalony dla kąpielisk. Na

podstawie dwóch sprawozdań z badania prób wody przedstawionych przez organizatora obozu w miejscowości Bobrowniki stwierdzono, że woda odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz.U. z 2016r., poz. 1602, z późn. zm.).

Powiatowa Pływalnia w Pajęcznie na ul. Sienkiewicza 5 znajduje się pod nadzorem WSSE w Łodzi. Jednak do zadań PPIS w Pajęcznie należała kontrola jakości wody. Wodę do badania w ramach kontroli urzędowej pobrano 2 razy - w miesiącach maju i listopadzie. Badania jakości wody w pływalni obejmowały wszystkie parametry zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz.U. z 2015r., poz. 2016). Ponadto zgodnie z cytowanym wyżej rozporządzeniem zarządzający Powiatową Pływalnią (Starostwo Powiatowe w Pajęcznie) systematycznie pobierał wodę do badań zgodnie z harmonogramem ustalonym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Pajęcznie. Wszystkie pobrane w 2018 roku próby wody odpowiadały wymaganiom.

PLACÓWKI SŁUŻBY ZDROWIA

W 2018 roku sprawowano nadzór nad 85 podmiotami leczniczymi:

- poradnie lekarza podstawowej opieki zdrowotnej – 11,
- gabinety dentystyczne – 17,
- praktyka zawodowa (poradnie specjalistyczne) – 32,
- laboratoria analityczne – 2,
- punkty poboru materiału do badań – 1,
- stacje ratownictwa medycznego – 1,
- pielęgniarska opieka długoterminowa – 1,
- gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej – 20.

Wszystkie wymienione podmioty zostały skontrolowane zgodnie z harmonogramem kontroli na 2018r. Przeprowadzono łącznie 118 kontroli. Ich stan sanitarny nie budzi zastrzeżeń, w związku z czym nie stosowano karania mandatowego, nie wydawano decyzji administracyjnych na poprawę stanu sanitarnego.

Podmioty lecznicze stosują sprzęt jednorazowego użytku, który po zużyciu jest składowany do wydzielonych pojemników plastikowych lub tekturowych, przechowywany do momentu odbioru w wydzielonych, tylko do tego celu pomieszczeniach lub urządzeniach chłodniczych. Pojemniki

odbierane są przez wyspecjalizowane firmy. Placówki posiadają aktualne umowy na odbiór i utylizację odpadów medycznych.

Podmioty lecznicze, które stosują sprzęt wielorazowego użytku, wyposażone są w autoklawy lub mają zawarte umowy na sterylizację w autoklawach. Na nadzorowanym terenie w poradni lekarza podstawowej opieki zdrowotnej jest 1 autoklaw oraz 16 w gabinetach dentystycznych i poradniach specjalistycznych. Aparaty są systematycznie testowane testami bakteriologicznymi Sporal A.

Ponadto nadzorem Powiatowej Inspekcji Sanitarnej objęte są zakażenia szpitalne. W szpitalu został powołany Zespół Kontroli Zakażeń Szpitalnych w wymaganym przepisami składzie. W 2018 roku nie zgłoszono do organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej ognisk epidemicznych zakażeń szpitalnych.

BAZA NOCLEGOWA

Nadzorem objęta była również baza noclegowa. Kontroli poddano 3 obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Obiekty te dysponują 122 miejscami noclegowymi o niskim standardzie. Są to obiekty o dobrym stanie sanitarno-technicznym i nie budzą zastrzeżeń pod względem sanitarnym.

W powiecie działa 1 gospodarstwo agroturystyczne. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, pokoje dla gości zostały właściwie wyposażone i utrzymywane są w należytej czystości.

OBIEKTY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ ORAZ ŚRODKI TRANSPORTU PUBLICZNEGO

Kontrolą zostały objęte:

- zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej – skontrolowano 62 spośród 76 istniejących w ewidencji, co stanowi 81,6%,
- ustępy publiczne – skontrolowano 1, co stanowi 100% ujętych w ewidencji,
- placówki zapewniające całodobową opiekę – skontrolowano 1, co stanowi 100% ujętych w ewidencji,
- środki transportu, w tym środki komunikacji publicznej, samochody do przewozu chorych, samochody do przewozu zwłok i szczątków ludzkich – ogółem skontrolowano 32,
- cmentarze i domy przedpogrzebowe – skontrolowano 19 spośród 25, co stanowi 76% ujętych w ewidencji,

- inne obiekty użyteczności publicznej: skontrolowano 49 spośród 66, co stanowi 74,2% ujętych w ewidencji, w tym: parkingi, stacje paliw, obiekty sportowe, kino, dom kultury, apteki.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w wyniku kontroli przeprowadzonych w w/w obiektach. Wszystkie skontrolowane obiekty w dobrym stanie sanitarno-higienicznym.

Największą liczbę obiektów podlegających nadzorowi higieny komunalnej w PSSE w Pajęcznie stanowią zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, solaria i zakład tatuażu. Warunki wykonywania usług są dobre. We wszystkich zakładach stosowane są środki dezynfekcyjne do używanych narzędzi, a także do rąk. W kosmetyce prowadzona jest sterylizacja narzędzi w pakietach, lub stosowane są narzędzia jednorazowego użytku. Pranie bielizny i odzieży ochronnej z reguły wykonują właściciele zakładu we własnym zakresie. Stosowana jest także bielizna jednorazowego użytku.

Postępowanie z odpadami w zakładach, w których działalność może powodować naruszenie ciągłości tkanki, jest analogiczne jak w zakładach służby zdrowia. Wszystkie istniejące na terenie powiatu zakłady są dostosowane do obowiązujących wymagań. Zakłady kosmetyczne mają wdrożone procedury zabezpieczenia przeciwepidemicznego.

Na terenie powiatu pajęczańskiego znajduje się tylko 1 ustęp publiczny. Zlokalizowany jest on w mieście Pajęczno. Funkcje toalet publicznych spełniają po części toalety ogólnodostępne w urzędach, obiektach handlowych, restauracjach, ośrodkach kultury.

Skontrolowane zostały również cmentarze, domy przedpogrzebowe oraz kaplice przeznaczone do przechowywania zwłok przed pochówkiem. Na terenie powiatu nie ma cmentarzy komunalnych. Wszystkie istniejące obiekty są zarządzane przez proboszczów parafii. W ramach kontroli cmentarzy brany był pod uwagę stan sanitarno-techniczny zabudowań i infrastruktury cmentarza (rodzaje miejsc pochówków, kaplice, domy przedpogrzebowe, kostnice, punkty poboru wody do celów użytkowych i porządkowych), gospodarka odpadami, miejsca postojowe, ogrodzenie i ustępy ogólnodostępne.

Przeprowadzono kontrole parkingów. Parkingi wyposażone są w kosze na odpadki, z których śmieci usuwane są na bieżąco przez służby komunalne miast i gmin. Stan techniczny koszy i ławek dobry, czystość zachowana.

Obiekty kulturalno - widowiskowe i sportowe na terenie powiatu to 2 stadiony sportowe. Ich stan sanitarno – porządkowy jest dobry. Zaplecza dla sportowców korzystających z w/w obiektów utrzymane czysto.

ZAPOBIEGANIE ORAZ ZWALCZANIE ZAKAŻEŃ I CHOROÓB ZAKAŻNYCH U LUDZI

W 2018 r. Państwowa Inspekcja Sanitarna kontynuowała wielokierunkową działalność w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych, która obejmowała zarówno działania skierowane na populację ogólną, jak również na zagadnienia specjalne takie jak zapewnienie bezpieczeństwa pacjentów poprzez nadzorowanie warunków sanitarno-higienicznych oraz zakażenia szpitalne.

Za najistotniejszy i najbardziej skuteczny element działań zapobiegawczych należy uznać realizację Programu Szczepień Ochronnych, w tym realizację szczepień które są częścią koordynowanych przez Światową Organizację Zdrowia programów eliminacji i eradykacji chorób zakaźnych.

Choroby zakaźne objęte przez Światową Organizację Zdrowia programami eradykacji i eliminacji to odra, różyczka, poliomyelitis.

W odniesieniu do chorób zakaźnych, które nie mają rezerwuaru zwierzęcego (tzn. występują jedynie u człowieka) i dla których dostępne są szczepionki o wysokim stopniu skuteczności, możliwe jest osiągnięcie celu jakim jest eliminacja choroby na danym obszarze (rozumiana jako brak zakażeń na terenie kraju przy możliwych zawleczeniach z zagranicy), a następnie eradykacja choroby tzn. całkowite wyeliminowanie na świecie. Obecnie Polska uczestniczy w koordynowanych przez WHO globalnych programach eliminacji i eradykacji odry i różyczki oraz *poliomyelitis* (nagminnego porażenia dziecięcego).

Odra

W roku sprawozdawczym podobnie jak w latach wcześniejszych na terenie naszego powiatu nie notowano zachorowań na odrę.

Niepokojący jest fakt wzrostu liczby osób odmawiających szczepień dzieci. Wyszczepialność p/odrze kształtuje się na poziomie 97,9% - 99,0% z tendencją spadkową.

Indywidualne ryzyko zachorowania na odrę występuje natomiast u każdej osoby, która nie była szczepiona przeciw tej chorobie (lub jej wcześniej nie przechorowała). Stosowanie szczepień ochronnych ma zasadnicze znaczenie w zapobieganiu zachorowaniom na odrę i ze względu na wysoką zaraźliwość choroby oraz jej przenoszenie się drogą powietrzną, nie może być zastąpione jakimikolwiek innymi środkami.

Różyczka

Pomimo łagodnego przebiegu, zapobieganie różyczce jest niezwykle istotne ze względu na powodowanie przez tę chorobę zespołu wad wrodzonych (zespół różyczki wrodzonej) u dzieci urodzonych przez kobiety, które uległy zakażeniu w trakcie trwania ciąży.

Po okresie wystąpienia wzrostu zachorowań na różyczkę wywołanych epidemią wyrównawczą (ostatnia miała miejsce w 2013 r.) głównie wśród młodych mężczyzn, którzy nie byli objęci obowiązkowymi szczepieniami w latach 90 XX wieku, w kolejnych latach obserwowano spadek zachorowań. W naszym powiecie w 2013 roku zachorowało 56 osób, w tym 2 kobiety (zapadalność wynosi 106,5/100 000 zachorowań). Od 2 lat nie odnotowano zachorowań na różyczkę.

Poliomyelitis (ostre nagminne porażenie dziecięce)

Polska, jak i cały Region Europejski, jest oficjalnie wolna od *poliomyelitis* od 2002 r., mimo to groźba ponownego wprowadzenia dzikiego wirusa polio do Polski pozostaje realna, aż do momentu wyeradykowania tej choroby na świecie. W tym celu konieczne jest między innymi utrzymywanie wysokiego poziomu zaszczepienia oraz stałe monitorowanie przypadków ostrych porażenia wiotkich, które są poddawane diagnostyce wirusologicznej dla celów nadzoru epidemiologicznego, w celu wykluczenia wirusa polio, jak i potwierdzenia przyczyny ich wystąpienia. Aby przerwać transmisję dzikiego wirusa polio należy zaszczepić pełnym cyklem podstawowym co najmniej 95% dzieci w drugim roku życia. Stan zaszczepienia dzieci w 2 roku życia w naszym powiecie w 2018 r. wyniósł 98,0– 99,6%. Według zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), do czasu całkowitej eradykacji *poliomyelitis* na świecie, osoby wyjeżdżające na tereny endemicznego występowania *poliomyelitis* powinny posiadać kompletne szczepienie (uodpornienie) przeciwko tej chorobie. Szczepienie można uzupełnić podając jedną dawkę szczepionki.

Zakażenia przenoszone drogą krwi

Do zakażenia HCV i HBV dochodzi poprzez kontakt z zakażoną krwią (wirus bytuje w krwi i tkankach nosiciela) lub kontakt z przedmiotami, które zostały nią zanieczyszczone, wyłącznie w przypadku przerwania ciągłości tkanek np. nakłucia, rozcięcia skóry lub błony śluzowej. Obecnie za główną drogę transmisji HCV i HBV uznaje się drobne procedury medyczne takie jak iniekcje, pobrania krwi, usuwanie znamion czy zabiegi stomatologiczne, wówczas gdy w czasie ich wykonywania nie są przestrzegane standardy higieniczno-sanitarne. Zakażenie HCV i HBV może wystąpić także w warunkach domowych, gdy członkowie rodziny, najczęściej nieświadomi zakażenia, używają wspólnych przyborów higienicznych (np. maszynek do golenia, cążek do paznokci, szczoteczki do zębów). Zagrożenie ze strony HCV i HBV może pojawić się także przy zabiegach medycyny estetycznej przebiegających z nakłuwaniem skóry/błon śluzowych ciała i twarzy (np. mikrodermabrazja, usuwanie zmarszczek, botoks), w czasie zabiegów typu tatuaż, piercing oraz w czasie usług kosmetycznych w rodzaju manicure, pedicure, które przeprowadzone niejałowym sprzętem i niezgodnie z procedurami higienicznymi niosą istotne ryzyko zakażenia HCV, a także HBV czy HIV.

W roku sprawozdawczym zachorowań na WZW typu C nie rejestrowano. Zakażenia HBV obecnie występują sporadycznie, co jest efektem prowadzonych szczepień ochronnych. W roku sprawozdawczym odnotowano 1 zachorowanie na wirusowe zapalenie wątroby typu B (WZW typu B). W roku 2017 zachorowań nie notowano.

Gruźlica

W 2018r. wśród postaci klinicznych najczęściej występowała gruźlica płuc – 11 zachorowań (w roku 2017 – 13), gruźlica pozapłucna 1 zachorowanie. Przypadki gruźlicy płuc stanowiły 99% wszystkich zachorowań. Czynnikiem ryzyka szerzenia się gruźlicy oraz pojawiania się szczególnie groźnego zjawiska lekooporności prątków gruźlicy jest: przerywanie leczenia gruźlicy przed jej zaleceniem przez chorego. Swoistą metodą zapobiegania gruźlicy jest stosowane od lat szczepienie BCG, które zapobiega wystąpieniu u niemowląt ciężkich i śmiertelnych postaci klinicznych gruźlicy takich jak gruźlicze zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych oraz gruźlica rozsiana (prosówka). Szczepienia te wykonywane są zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych u noworodków w ciągu 24 godzin od urodzenia. W naszym powiecie w roku sprawozdawczym szczepienie wykonano u 97,4% noworodków, natomiast w roku 2017 szczepieniu poddano 99,9% urodzonych dzieci.

Przepisy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi nakładają na osoby chore na gruźlicę obowiązek leczenia gruźlicy oraz przewidują obowiązek leczenia szpitalnego osób chorych na gruźlicę w okresie wydalania prątków gruźliczych (prątkowania) lub z uzasadnionym podejrzeniem o prątkowanie. Leczenie osób chorych na gruźlicę jest bezpłatne dla wszystkich osób przebywających w Polsce (także dla cudzoziemców), bez względu na stan ich ubezpieczenia.

Grypa

Grypa to ostre zakażenie górnych dróg oddechowych, wywoływane przez wirusy grypy. Przyczyną corocznych, sezonowych wzrostów zachorowań na grypę w okresie jesienno-zimowym są wirusy grypy typu A i B. Nadzór epidemiologiczny nad grypą prowadzony jest w ciągu całego roku, ze szczególnym wzmocnieniem nadzoru wirusologicznego w okresie zwiększonej liczby zachorowań, który trwa zwykle od września do kwietnia następnego roku, przy czym szczyt zachorowań przypada między styczniem a marcem.

W Polsce, jako przypadki zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę, rejestruje się zachorowania przebiegające pod postacią zespołów objawów klinicznych takich jak zachorowania grypopodobne lub ostre zakażenia górnych dróg oddechowych, zgodnie z definicjami przypadku przyjętymi dla celów nadzoru epidemiologicznego. W ramach monitoringu sytuacji epidemiologicznej grypy w 2018r. zarejestrowano ogółem 746 przypadków grypy

i podejrzeń zachorowań na grypę (zapadalność wynosiła 1442,6/100 000). Zgłoszono 1 zgon osoby, u której stwierdzono obecność wirusa grypy.

Grypie można zapobiegać przez szczepienia ochronne. W roku sprawozdawczym p/grypie zaszczepiono ogółem 2,1% mieszkańców (2017r – 1,7%).

Choroby przenoszone drogą pokarmową

W powiecie Pajęczno wśród przyczyn zatruc pokarmowych nadal najczęstszą jest zakażenie wywołane odzwierzęcymi pałeczkami jelitowymi Salmonella. W 2018 r. potwierdzono 15 zachorowań wywołanych tą bakterią. Jest to nieznacznie większa liczba jak w roku poprzednim, w którym zachorowało 12 osób. W roku sprawozdawczym zarejestrowano podejrzenie 2 ognisk zbiorowego zatrucia pokarmowego, potwierdzono 1 ognisko.

Głównym źródłem zakażeń pokarmowych spowodowanych odzwierzęcymi pałeczkami Salmonella są: mięso drobiowe oraz wołowe, jak również jaja i produkty zawierające jaja. W roku 2017 na wirusowe zapalenie wątroby typu A (WZW typu A) zanotowano 1 zachorowanie, natomiast w roku sprawozdawczym nie notowano zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A (WZW typu A).

Biegunki i zakażenia jelitowe nadal są istotną przyczyną chorobowości u dzieci do 2 roku życia. W większości przypadków były one spowodowane zakażeniami wirusowymi, zwłaszcza rotawirusowymi. Do zakażeń i zatruc pokarmowych u dzieci w wieku do lat 2 dochodzi w środowisku domowym. Aby skutecznie ochronić dziecko przed zakażeniem wirusem Rota, pierwszą dawkę szczepionki należy podać przed ukończeniem 12 tygodnia życia.

Choroby odzwierzęce

Borelioza z Lyme jest najczęściej występującą chorobą odkleszczową w Polsce, wywołaną przez krętki (bakterie) z rodzaju Borrelia burgdorferi. Choroba ta jest przenoszona przez kleszcze z rodzaju Ixodes, a rezerwuarem dla tego drobnoustroju są dzikie i domowe zwierzęta – gryzonie, drobne ssaki oraz ptaki. Obszar całej Polski uznawany jest za terytorium endemiczne dla tej choroby co oznacza, że kleszcze będące wektorami krętków z rodzaju Borrelia są obecne na terenie całego kraju. Z roku na rok obserwuje się rosnącą liczbę zachorowań na boreliozę. W 2017 r. w naszym powiecie na boreliozę zachorowały 4 osoby, a w roku sprawozdawczym zgłoszono 8 przypadków zachorowań.

Wobec braku dostępnej szczepionki przeciwko boreliozie podstawą jej profilaktyki jest stałe upowszechnianie wiedzy na temat tej choroby oraz edukacja społeczeństwa w zakresie stosowania środków ochronnych (noszenie właściwej odzieży i obuwia, stosowanie repelentów) oraz właściwego postępowania w przypadku ukłucia przez kleszcza.

Obok boreliozy istotnym nadal problemem jest stała i wysoka liczba osób narażonych rokrocznie na kontakt ze zwierzętami nieznanego właściciela podejrzanyymi o zakażenie wirusem wścieklizny,

wśród których przypadki na terenie naszego kraju się zdarzają, choć są to pojedyncze zachorowania. W roku sprawozdawczym zarejestrowano 83 pokąsania przez zwierzęta (2017r – 85 pokąsań), z czego 16 (rok 2017 – 15) zakwalifikowano jako potrzeba szczepień. Rola Państwowej Inspekcji Sanitarnej w nadzorze nad przypadkami/podejrzeniami wścieklizny u ludzi polega na współpracy z organami Inspekcji Weterynaryjnej i objęciu nadzorem osób ze styczności z takim zwierzęciem oraz na zapewnieniu dostępności preparatów immunoprofilaktyki czynno-biernej (szczepionki), podawanych według określonych schematów w ramach postępowania poekspozycyjnego.

Krztusiec

Krztusiec, inaczej zwany kokluszem, jest bakteryjną chorobą zakaźną wywoływaną przez pałeczkę krztuśca *Bordetella pertusis*. Choroba przenosi się drogą oddechową i jest bardzo zaraźliwa – w wyniku kontaktu z chorą osobą zakażeniu ulega do 90% nieuodpornionych osób. Cykl bezpłatnych, obowiązkowych szczepień przeciw krztuścowi rozpoczyna się w 2 miesiącu życia dziecka. W roku 2018 na krztusiec w naszym powiecie zachorowały 3 osoby, natomiast w roku poprzednim nie notowano przypadków krztuśca. Najistotniejszym czynnikiem sprzyjającym szerzeniu się krztuśca w populacji jest występowanie zjawiska naturalnego (fizjologicznego) zanikania odporności na tę chorobę zarówno w przypadku osób, które nabyły ją w wyniku szczepienia, jak również tych, które nabyły ją w wyniku przechorowania. Szacuje się, że odporność po zachorowaniu lub szczepieniu utrzymuje się od 3 do 15 lat (średnio 5-7 lat).

Sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych w powiecie Pajęczno w 2018 roku należy uznać za ogólnie dobrą. Stan ten został osiągnięty przede wszystkim poprzez realizację programu powszechnych szczepień ochronnych. Epidemicznego występowania chorób zakaźnych nie stwierdzono.

Dane epidemiologiczne dotyczące występowania wybranych chorób zakaźnych na terenie powiatu zostały przedstawione w formie tabelarycznej poniżej:

Jednostka chorobowa		Liczba zachorowań i zapadalność			
		2017 roku		2018 roku	
		Liczba zachorowań	Zapadalność na 100 tys.	Liczba zachorowań	Zapadalność na 100 tys.
1	Salmonelozy - zatrucia pokarmowe	12	23,0	15	29,0
2	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	15	28,9	15	29,0
3	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe	1	1,9	10	19,3

4	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	6	11,5	6	11,6
5	Wirusowe zakażenia jelitowe ogółem	33	63,6	33	63,8
6	Wirusowe i inne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	19	36,6	19	36,7
7	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	28	53,9	24	46,4
8	Krztusiec	-	-	3	5,8
9	Płonica	7	13,5	8	15,5
10	Róża ogółem	-	-	1	1,9
11	Kiła	1	1,9	-	-
12	Pokąsania przez zwierzęta ogółem	85	163,9	83	160,5
	w tym osoby szczepione	15	28,9	16	30,9
13	Borelioza	4	7,7	8	15,5
14	Wirusowe zapalenie opon mózgowych inne określone i nieokreślone	-	-	1	1,9
15	Ospa wietrzna	350	674,8	153	295,9
16	Wirusowe zapalenie wątroby typu A – ostre	1	1,9	-	-
17	Wirusowe zapalenie wątroby typu B ostre	-	-	1	1,9
18	Świnka	3	5,8	3	5,8
19	Zachorowania i podejrzenia zachorowań na grypę	660	1272,5	746	1442,6
20	Gruźlica	13	25,1	12	23,2

Działania w zakresie szczepień ochronnych

Powszechny obowiązek szczepień ochronnych dzieci i młodzieży dotyczy 13 chorób zakaźnych takich jak: gruźlica, błonica, tężec, krztusiec, WZW typu B, ostre nagminne porażenie dziecięce, odra, świnka, różyczka., inwazyjne zakażenia *Haemophilus influenzae* typu b, inwazyjne zakażenia *Streptococcus pneumoniae*. W przypadku dzieci uczęszczających do żłobka, jako osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie, obowiązkowe jest szczepienie przeciwko ospie wietrznej. Do

szczepień obowiązkowych należą również szczepienia poekspozycyjne p/tężcowi, błonicy, wścieklicznie.

Corocznie opracowywana jest szczegółowa analiza wykonania szczepień, dokonywana na podstawie danych ze sprawozdań Mz-54 wykonywanych i przekazywanych przez świadczeniodawców. Analiza uwzględnia stan zaszczepienia dzieci w poszczególnych rocznikach, stan zaszczepienia przeciwko danym chorobom oraz osób z określonych grup zawodowych i grup ryzyka podlegających do szczepień. W naszym powiecie w roku sprawozdawczym, podobnie jak w roku ubiegłym, stan zaszczepienia dzieci i młodzieży do 18 roku życia oscyluje między 97% a 100%. Coraz częściej zdarzają się rodzice odmawiający wykonania obowiązku szczepień ochronnych u swojego dziecka. W roku 2018 wszczęto postępowanie wobec 4 rodziców.

PLACÓWKI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

W roku sprawozdawczym 2018 Pion Higieny Dzieci i Młodzieży nadzorował ogółem 46 placówek, z których 44 to placówki edukacyjne i opiekuńczo – wychowawcze, a 2 to placówki sezonowe. Jest to:

- 19 szkół podstawowych
- 12 przedszkoli, w tym 1 punkt przedszkolny
- 3 gimnazja funkcjonujące samodzielnie
- 6 zespołów, w skład których wchodzi 8 szkół podstawowych i 7 przedszkoli
- 2 żłobki i 2 kluby dziecięce
- 2 placówki wypoczynku letniego

W ramach realizacji zadań związanych z nadzorem nad warunkami sanitarno – higienicznymi placówek dla dzieci i młodzieży przeprowadzono 69 kontroli we wszystkich typach nadzorowanych placówek, z których korzystało łącznie 6414 osób, w tym 4517 uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, 1492 przedszkolaków i dzieci objętych opieką w żłobkach. Zdecydowana większość przeprowadzonych kontroli, to kontrole planowe. Jedyne nieznaczny odsetek (2 kontrole – ok. 3%) stanowiły kontrole o charakterze interwencyjnym tj. podjęte na skutek zgłoszenia dotyczącego podejrzenia istnienia na terenie placówki nieprawidłowości w zapewnieniu dzieciom i młodzieży bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu.

W 2018 roku wszystkie nadzorowane placówki podłączone były do sieci wodociągowej, 27 placówek (ok.62%) podłączonych było do sieci kanalizacyjnej centralnej, 15 obiektów

(ok. 34%) odprowadzało nieczystości do zbiorników bezodpływowych, a 2 placówki, co stanowi ok. 4% ogółu, posiadały własne oczyszczalnie ścieków.

We wszystkich kontrolowanych placówkach zapewniono zgodny z obowiązującymi przepisami standard dostępności do urządzeń sanitarnych. W żadnym obiekcie nie stwierdzono zaniedbań w zakresie stanu czystości i porządku oraz stanu technicznego urządzeń sanitarnych.

W ramach przeprowadzonych działań w żadnej z placówek nie stwierdzono również zaniedbań i nieprawidłowości w zakresie zapewnienia środków higieny i innego wyposażenia (np. papieru toaletowego, ręczników jednorazowego użytku, mydła w płynie w dozownikach oraz prawidłowo oznakowanych i przechowywanych przyborów do higieny jamy ustnej). Stwierdzić należy, iż zapewnienie właściwego dostępu do środków higieny i bieżącej ciepłej wody, wpływa na stworzenie należytych pod względem higienicznym i zdrowotnym warunków do utrzymania higieny osobistej uczniów w placówkach na terenie naszego powiatu.

Biorąc pod uwagę obecnie obowiązujące przepisy, placówki dla dzieci i młodzieży powinny posiadać certyfikat potwierdzający zgodność wyrobu z parametrami określonymi w Polskiej Normie lub atest potwierdzający bezpieczeństwo użytkowania produktu.

Wszystkie przedszkola, żłobki i kluby dziecięce na terenie naszego powiatu posiadają w pełni certyfikowane meble i sprzęt edukacyjny.

W 26 skontrolowanych placówkach edukacyjnych meble i sprzęt edukacyjny posiadają certyfikaty. Podczas kontroli przeprowadzono również ocenę prawidłowości rozmieszczenia dzieci i uczniów w ławkach i stolikach zgodnie z obowiązującymi normami oraz ergonomię mebli szkolnych i przedszkolnych, czyli ich dostosowanie do wzrostu przedszkolaków i uczniów.

Przeprowadzona w tym zakresie ocena w 7 oddziałach 4 przedszkoli wykazała, iż meble zestawione są prawidłowo, a dzieci siedzą na krzeselkach i przy stolikach dostosowanych do ich wzrostu.

Oceniono ten aspekt również w 28 oddziałach 11 placówek szkolnych. Dokonano oceny łącznie 368 stanowisk pracy ucznia. W badanym zakresie nieprawidłowości stwierdzono w 3 placówkach (27% ocenionych szkół), w 4 oddziałach na 14 stanowiskach. Wszystkie nieprawidłowości dotyczyły szkół podstawowych.

Ponadto Powiatowa Stacja – Sanitarno – Epidemiologiczna w Pajęcznie w październiku 2018 roku przeprowadziła w dwóch szkołach podstawowych – miejskiej i wiejskiej – ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów. Oceną objęto 487 uczniów. Analiza wyników wykazała, iż u 63% badanych uczniów stwierdzono ponadnormatywny ciężar tornistra lub plecaka.

Nadmierne obciążenie uczniów ciężarem tornistrów lub plecaków może mieć różnorakie konsekwencje dla ich zdrowia, dlatego wprowadzony został prawny obowiązek zapewnienia

uczniom w placówkach miejsca na pozostawienie podręczników i przyborów. Na terenie powiatu pajęczańskiego z tego obowiązku wywiązały się wszystkie placówki.

W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem i higieną pobytu dzieci i młodzieży w szkołach, kontrolami objęto również warunki sanitarno – higieniczne prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Oceniano nie tylko posiadanie przez placówkę infrastruktury sportowej, ale także jej stan sanitarno – techniczny.

W 2018 roku z pełnej infrastruktury sportowej tj. szkolnego zespołu sportowego wraz z boiskiem, w skład którego wchodziły – sala gimnastyczna, sala rekreacyjna i pomieszczenia pomocnicze korzystali uczniowie 16 spośród 28 placówek. Salę gimnastyczną z boiskiem posiadają 3 placówki, a z sali rekreacyjnej i boiska mogą korzystać uczniowie 9 szkół. Należy nadmienić, iż w 2 szkołach wchodzących w skład zespołów, zajęcia prowadzone są na korytarzach przystosowanych do ćwiczeń.

Podczas kontroli oceniano również stopień korzystania przez uczniów z natrysków po zajęciach sportowych. W 10 szkołach są one używane tylko po dodatkowych zajęciach sportowych, natomiast w 6 placówkach nie używane w ogóle.

Oceniono również 28 placówek pod względem korzystania przez uczniów z certyfikowanych urządzeń i sprzętu sportowego. W 16 placówkach (ok. 57%) uczniowie korzystają wyłącznie z certyfikowanego sprzętu sportowego. W 7 szkołach (25%) certyfikaty posiada ponad 50% sprzętu, a w 5 obiektach (ok. 18%) zapewniono uczniom mniej niż 50% sprzętu z certyfikatami.

Właściwa organizacja procesu nauczania i wychowania w szkołach ma niewątpliwy wpływ na rozwój ucznia, dlatego – zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi – plan zajęć dydaktyczno – wychowawczych powinien uwzględniać potrzebę równomiernego obciążenia uczniów zajęciami w kolejnych dniach tygodnia oraz stałego rozpoczynania zajęć szkolnych.

W 2018 roku pod tym kątem skontrolowano 240 oddziałów w 28 placówkach (100% szkół). Należy zauważyć, iż w żadnej z badanych w tym zakresie szkół nieprawidłowości nie stwierdzono.

W 26 placówkach na terenie naszego powiatu prowadzone jest dożywianie. Łączna liczba uczniów korzystających z posiłków w szkołach to 2273. Z obiadów pełnych korzysta 461 uczniów, natomiast 1812 uczniów korzysta z obiadów jednodaniowych. W 11 szkołach posiłki są dowożone przez firmy cateringowe. W 15 placówkach podawane są napoje – korzysta z nich 1132 uczniów.

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pajęcznie w roku 2018 znajdowały się 2 żłobki i 2 kluby dziecięce. Opieką w nich objętych było 102 dzieci. Przeprowadzone w placówkach kontrole nie wykazały nieprawidłowości. Stan sanitarny nie budził

zastrzeżeń, a otoczenie i pomieszczenia utrzymane były w odpowiednim stanie czystości i porządku.

Na terenie powiatu pączęzańskiego, w ramach wypoczynku letniego, w roku 2018 zarejestrowano jeden Ośrodek Obozowo – Biwakowy i jeden Obóz Harcerski. W czasie 10 turnusów wypoczywało tam 405 uczestników. Podczas trwania wypoczynku przeprowadzono 7 kontroli, w czasie których sprawdzano stan sanitarno – higieniczny obiektów. Żadna z kontroli nie wykazała jakichkolwiek uchybień w zakresie zapewnienia uczestnikom bezpiecznych warunków oraz w zakresie stanu higieniczno – sanitarnego.

W ramach przeprowadzonych kontroli, wspólnie z Działem Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia, prowadzono również wśród dzieci i młodzieży działania prewencyjne i profilaktyczne zmierzające do zapewnienia uczestnikom bezpiecznego wypoczynku na naszym terenie.

Podczas przerwy wakacyjnej, podobnie jak w roku ubiegłym, przeprowadzono w placówkach edukacyjnych i opiekuńczo – wychowawczych naszego powiatu liczne prace remontowe, które w znacznym stopniu poprawiły nie tylko wygląd i estetykę tych obiektów, ale również przyczyniły się do poprawy ich stanu sanitarno – higieniczno – technicznego.

NADZÓR NAD WARUNKAMI SANITARNO – HIGIENICZNYMI ŚRODOWISKA PRACY

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadzi działania w celu poprawy warunków i ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy. Bieżący nadzór sanitarny sprawowany przez higienę pracy, obejmował w 2018r. kontrolę przestrzegania przepisów m.in. z zakresu: bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy, wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich u zatrudnionych pracowników, występowania substancji chemicznych i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, występowania szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy, produktów biobójczych, prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3, a także oceny ryzyka zawodowego. Plan pracy obejmował zgodnie z *Wytocznymi Głównego Inspektora Sanitarnego do planowania i działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2018r.* zarówno programy wieloletnie, tj. ocenę przygotowania pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest w ramach rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, oraz programy dwuletnie: dotyczące sporządzenia oceny warunków pracy pracowników zatrudnionych w sektorach gospodarki odpadami i ściekami.

Nadzorem objęto 240 zakładów pracy zatrudniających ogółem 4487 pracowników, z czego największa liczba zatrudnionych to pracownicy wg. następującej klasyfikacji działalności:

- PKD 10 Przetwórstwo przemysłowe owoców – 1907 zatrudnionych,
- PKD 23 Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców, w tym produkcja cementu – 651 zatrudnionych
- PKD 86 Opieka zdrowotna – 197 zatrudnionych
- PKD 45, 46, 47, 49 Handel hurtowy, detaliczny – 628 zatrudnionych.

Od wielu lat w ewidencji dominują zakłady małe zatrudniające do 9 pracowników – 134 obiekty (stanowi 56 %) oraz zatrudniające od 10 do 49 pracowników – 91 obiektów (stanowi 38 %).

W roku 2018 w ramach nadzoru nad warunkami pracy przeprowadzono 95 kontroli, zatrudniających łącznie 2238 pracowników. Nadzorem objętych zostało 32,5% zewidencjonowanych podmiotów. W dwóch zakładach pracy stwierdzono ponadnormatywny hałas. Narazenie na pracę w warunkach przekroczenia najwyższych dopuszczalnych natężeń dotyczyło 12 pracowników zatrudnionych w 2 obiektach. Liczba zakładów pracy z ponadnormatywnym hałasem, jak również liczba zatrudnionych w przekroczeniach osób zmniejsza się w porównaniu do lat ubiegłych dzięki działaniom ukierunkowanym na wyegzekwowanie od pracodawców poprawy warunków pracy, m.in. poprzez podjęcie działań mających na celu obniżenie stężeń i natężeń czynników szkodliwych na stanowiskach pracy. Pracodawcy zobligowani byli również do opracowania i następnie wdrażania w życie programów działań organizacyjno-technicznych zmierzających do obniżenia poziomu hałasu. W obiektach, w których utrzymuje się hałas ponadnormatywny pracownicy stosują atestowane ochronniki słuchu dobrane do wielkości charakteryzujących hałas i do cech indywidualnych pracowników lub maski przeciwpyłowe. Pracodawcy podejmują działania mające na celu zapobieganie ujemnym skutkom działania hałasu poprzez ograniczenie ekspozycji metodami technicznymi, organizacyjno – administracyjnymi czy profilaktyką medyczną. Ocena warunków pracy prowadzona jest w oparciu o badania prowadzone przez laboratoria posiadające certyfikaty akredytacyjne.

W wyniku prowadzonych postępowań administracyjnych, w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami zostało wydanych 5 decyzji administracyjnych, zawierających 14 nakazów, m.in. w zakresie:

- badań i pomiarów czynników szkodliwych – 3 nakazy;
- obniżenia normatywów stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia – 2 nakazy;
- zapewnienia bezwzględnego stosowania atestowanych ochronników słuchu – 2 nakazy;
- zapewnienia w pomieszczeniach pracy bezpiecznych i higienicznych warunków pracy,

a w szczególności zapewnienia oświetlenia naturalnego i sztucznego, odpowiedniej temperatury, wymiany powietrza – 1 nakaz;

- zapewnienia pracownikom pomieszczeń i urządzeń higieniczno – sanitarnych, których rodzaj, ilość i wielkość powinny być dostosowane do liczby zatrudnionych pracowników – 1 nakaz.

Należy podkreślić, że znaczną część stwierdzanych w czasie prowadzonych działań kontrolnych nieprawidłowości podmioty likwidowały w trakcie trwania kontroli lub bezpośrednio po wszczęciu postępowania administracyjnego, jeszcze przed wydaniem decyzji administracyjnych.

W większości nadzorowanych pod kątem występowania szkodliwych czynników biologicznych zakładach, pracownicy mieli do czynienia z niezamierzonym występowaniem tych czynników. Dotyczy to prac wykonywanych bezpośrednio z materiałem pochodzenia naturalnego lub organicznego, substancjami pochodzenia zwierzęcego, odpadami, ściekami, żywnością, krwią i płynami ustrojowymi. m.in. przy sortowaniu odpadów, diagnozowaniu próbek (dotyczy m.in. obiektów opieki zdrowotnej, ferm, zakładów związanych z leśnictwem, zakładów zajmujących się oczyszczaniem ścieków czy gospodarowaniem odpadami, zakłady produkujące żywność, zakłady zajmujące się obróbką drewna). Narażenie na działanie szkodliwych czynników biologicznych w roku 2018 stwierdzono w 32 obiektach i dotyczyło 313 pracowników.

W powiecie pajęczańskim ogółem w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi pracowały 24 osoby zatrudnione w 5 zakładach. Największą grupę wśród zatrudnionych w kontakcie z czynnikami kancerogennymi stanowią pracownicy zatrudnieni w narażeniu na pył drewna twardego np. dąb, buk (tartaki, wyrób trumien), promieniowanie jonizujące.

W zakresie nadzoru nad warunkami pracy pracowników zatrudnionych w sektorach gospodarki odpadami i ściekami w 2018r. objęto 11 obiektów, w których zatrudnionych było ogółem 122 pracowników. Kontrolą objęto narażenie na szkodliwe czynniki biologiczne, wyposażenie i stosowanie odzieży i obuwia roboczego, środków ochrony indywidualnej, środków higieny osobistej, badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia, wykorzystanie preparatów biobójczych, ocenę ryzyka zawodowego, zapewnienie właściwych pomieszczeń higieniczno – sanitarnych, szczepienia ochronne.

Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pajęcznie prowadzi postępowanie administracyjne w sprawie wystąpienia choroby zawodowej na podstawie przepisów określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w *sprawie chorób zawodowych* (Dz. U. z 2013 r., poz. 1367) oraz rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 1 sierpnia 2002r. w *sprawie dokumentowania chorób zawodowych i skutków tych chorób* (Dz. U. z 2013 r., poz. 1379). W roku 2018 przeprowadzono 3 postępowania w sprawie choroby zawodowej. Wydano jedną decyzję

o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. Utrzymująca się na podobnym poziomie liczba prowadzonych postępowań w sprawie chorób zawodowych, spowodowana jest poprawiającymi się warunkami pracy i świadomością pracowników poprzez informowanie ich o ryzyku zawodowym, które wiąże się z wykonywaną pracą oraz zasadach ochrony przed zagrożeniami.

Dokonując oceny stanu sanitarnego warunków pracy należy stwierdzić, że:

- następuje znaczny spadek przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń oraz najwyższych dopuszczalnych natężeń,
- utrzymuje się w dalszym ciągu narażenie na hałas ponadnormatywny.

Podjęmowane przez pracodawców działania: techniczne, organizacyjno – administracyjne, stosowanie przez pracowników środków ochrony indywidualnej, profilaktyka medyczna w znacznym stopniu zapobiegają ujemnym skutkom działania szkodliwych czynników występujących w środowisku pracy, w tym powstawaniu chorób zawodowych.

W wyniku działań Państwowej Inspekcji sanitarnej osiągnięto istotną poprawę warunków sanitarnych pomieszczeń produkcyjnych i sanitarno – higienicznych oraz zaopatrzenie pracowników w odzież roboczą i środki ochrony indywidualnej.

Podczas prowadzenia nadzoru przypominamy, że to na pracodawcy spoczywa obowiązek zapewnienia pracownikowi bezpiecznych i higienicznych warunków pracy ale też zwrócenie uwagi czy pracownik przestrzega ustalonych przepisów i zasad bezpiecznej pracy. Informujemy, że choroby zawodowe i parazawodowe wywierają bardzo duży wpływ na wydajność pracy i sytuację społeczno – ekonomiczną pracujących, ich rodzin i osób od nich zależnych. Zależność między pracą a stanem zdrowia wykonujących ją ludzi jest bezsprzeczna. Podczas prowadzenia kontroli pełnimy rolę doradczą w zakresie promocji zdrowia, która w miejscu pracy powinna być rozumiana jako zespoły działań realizowanych na rzecz i wspólnie z pracownikami zakładów pracy, służą umocnieniu i rozwojowi ich zdrowia. Zauważa się, że firmy są mało zainteresowane tym tematem. Według uzyskanych informacji promocja zdrowia w zakładach najczęściej polega na sponsorowaniu pracownikom różnych usług opieki medycznej sporadycznie na wspieraniu aktywności fizycznej po pracy oraz troski o warunki pracy i infrastrukturę socjalną w większym stopniu, niż wymagają przepisy. Popularne staje się oferowanie pracownikom abonamentów na usługi prozdrowotne świadczone przez wyspecjalizowane podmioty zewnętrzne.

Od kilku lat podczas prowadzenia kontroli zauważa się zwiększenie ilości pracowników z zagranicy (głównie Ukraina). Osoby te zatrudniane są zarówno na umowę o pracę jak

i umowa zlecenie w okresie sezonowy (np. w przetwórstwie owoców i warzyw w okresie letnim). Zwraca się uwagę czy warunki pracy dla obcokrajowców nie odbiegają od ustalonych przepisów.

STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOSCI I ŻYWIENIA

W 2018 roku Higiena Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej objęła nadzorem 594 obiektów żywności, żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków, w tym:

- 139 zakładów produkcji żywności, w tym m.in. 13 piekarni, 4 ciastkarnie;
- 351 obiektów obrotu żywnością, w tym m.in. 224 sklepy spożywcze, 8 kiosków spożywczych, 11 hurtowni art. spożywczych, 46 środków transportu żywności, 20 środków transportu do handlu obwoźnego, 19 aptek i 23 obiekty wpisane do rejestru (prowadzące sprzedaż na ryneczku, na poczcie itp.);
- 60 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego, w tym m.in. 37 zakładów małej gastronomii;
- 40 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego, w tym m.in. 2 stołówki w żłobkach, 16 stołówek szkolnych, 20 stołówek przedszkolnych, 1 blok żywienia w domach opieki społecznej, 1 stołówkę na obozie;
- 3 miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością;
- 1 obiekt obrotu kosmetykami.

W nadzorowanych zakładach żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przeprowadzono 404 kontrole sanitarne, w tym 40 kontroli interwencyjnych, z czego 29 kontroli w ramach powiadomień w systemie RASFF. Wydano 42 decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych uchybień. W 2018 r. nie wydawano decyzji przerwania działalności całego lub części zakładu. Winnych zaniedbań sanitarnych ukarano 27 mandatami, na łączną kwotę 7150 zł.

W 2018 r. zatwierdzono 36 zakładów produkcji i/lub obrotu żywnością.

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany jest przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością uwzględniającymi przepisy w zakresie wymagań higieniczno – sanitarnych.

Oprócz działalności kontrolno represyjnej prowadzono także działalność edukacyjną wśród podmiotów działających w branży spożywczej, związaną z udzielaniem informacji przedsiębiorcom o ich podstawowych obowiązkach wynikających z prawa żywnościowego krajowego i unijnego.

Zgodnie z obowiązującym prawem żywnościowym obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności spoczywa na przedsiębiorcach branży spożywczej.

Stan sanitarno-higieniczny obiektów żywności i żywienia, nadzorowanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest bardzo zróżnicowany. Na nadzorowanym terenie działają zarówno obiekty nowoczesne, jak i stare oraz obiekty małe (sklepy w rejonach wiejskich) i duże (typu markety).

W 2018 r. nie stwierdzono obiektów o złym stanie sanitarnym. W wielu zakładach stan sanitarny ulega systematycznej poprawie, dzięki coraz większej świadomości przedsiębiorców w zakresie obowiązujących wymagań oraz wdrażaniu i stosowaniu zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP), a także wprowadzaniu procedur na podstawie zasad HACCP. W nadzorowanych zakładach zasady GHP/GMP wdrożyły 593 zakłady. Natomiast system HACCP wprowadziło 519 nadzorowanych obiektów. Pozostałe zakłady są w trakcie wdrażania i opracowywania stosownej dokumentacji.

Korzystając z ułatwień przewidzianych przez Komisję Europejską we wdrażaniu procedur HACCP w małych przedsiębiorstwach, w części zakładów spożywczych przestrzeganie zasad GHP i GMP uznano za wystarczające dla kontroli najważniejszych zagrożeń bezpieczeństwa żywności, co dotyczy zwłaszcza zakładów bazujących na produktach gotowych.

W 2018 r. Higiena Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej skontrolowała 6 środków transportu żywności, z których wszystkie spełniały wymagania higieniczno-sanitarne.

Zakłady produkujące żywność posiadają na ogół własne środki transportu, na które uzyskały pozytywne decyzje organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Większość obiektów obrotu żywnością dysponuje odpowiednimi środkami transportu, dobrymi technicznie i przeznaczonymi wyłącznie do przewozu artykułów spożywczych. Niektóre zakłady korzystają z usług specjalistycznych firm transportowych.

W porównaniu do roku poprzedniego, w 2018 r. jakość zdrowotna badanych środków spożywczych wprowadzanych do obrotu w powiecie uległa niewielkiemu pogorszeniu. Sytuację w odniesieniu do środków spożywczych w latach 2017 - 2018 przedstawia tabela:

Rok	Środki spożywcze razem		w tym					
	Próbki zbadane	Próbki zakwestionowane [%]	krajowe		importowane		UE	
			Próbki zbadane	Próbki zakwestionowane [%]	Próbki zbadane	Próbki zakwestionowane [%]	Próbki zbadane	Próbki zakwestionowane [%]
2017	107	0	100	0	7	0	0	0
2018	149	7	143	7	5	0	1	0

W roku 2018 przeprowadzono badania laboratoryjne krajowych środków spożywczych produkowanych w nadzorowanych zakładach oraz znajdujących się w obrocie w obiektach zlokalizowanych na terenie powiatu

- ogółem zbadano 143 próby (w tym 141 prób żywności, 1 próbę materiałów i wyrobów i 1 próbę kosmetyku), z czego zdyskwalifikowano 7 prób, tj. 4,9% (w roku 2017 odsetek próbek zdyskwalifikowanych wyniósł 0%),
- pod względem parametrów mikrobiologicznych zbadano 72 próbki, zdyskwalifikowano 5, tj. 6,9% (w 2017r. odsetek próbek zdyskwalifikowanych za parametry mikrobiologiczne wyniósł 0%),
- pod względem parametrów chemicznych zbadano 71 próbek, zdyskwalifikowano 0, tj. 0% (w 2017r. odsetek próbek zdyskwalifikowanych za parametry chemiczne wyniósł 0%).

W 2018 r. zakwestionowano 5 próbek lodów z automatu z uwagi na wysoką obecność *Bacillus cereus* w 1g. Zbadano również 5 próbek środków spożywczych z importu i 1 z UE.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 2 kontrole graniczne, oceniono 8 partii eksportowanej żywności i wydano 4 świadectwa żywności wywożonej za granicę.

Prawidłowe znakowanie zawierające obowiązkowe informacje na temat żywności, w tym dotyczące substancji lub produktów powodujących alergie lub reakcje nietolerancji, służy ochronie zdrowia konsumentów poprzez zapewnienie podstaw do dokonywania świadomych wyborów oraz bezpiecznego stosowania żywności. Dlatego próbki pobierane do badań laboratoryjnych oceniane są m.in. w kierunku zgodności znakowania z obowiązującymi przepisami.

W 2018 r. oceniono 77 próbek pod względem znakowania (w tym 75 próbek żywności, 1 materiałów i wyrobów i 1 kosmetyków). W 2018 r. aktualnym przepisom dotyczącym znakowania środków spożywczych nie odpowiadały 2 próby tj. 0,4%.

Nadzór sanitarny nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami obejmuje bezpieczeństwo zdrowotne tych produktów. W 2018 roku pobrano do badań 1 próbkę materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, w kierunku migracji ołowiu i kadmu, której nie kwestionowano.

W 2018 r. pobrano do badań 1 próbę kosmetyku, która nie została zakwestionowana.

Żywnienie zbiorowe zamknięte jest szczególnie istotnym elementem podstawowej formy wyżywienia dla określonych środowisk (pacjentów szpitali, dzieci w szkołach i przedszkolach, wychowanków domów dziecka, pensjonariuszy domów pomocy społecznej, itp.). Warunki produkcji i obrotu żywnością regulują obowiązujące przepisy prawa żywnościowego. Organy Państwowej Inspekcji

Sanitarnej nadzorują warunki higieniczno-sanitarne w obiektach produkcji i obrotu żywnością, w tym m.in. w zakładach żywienia

Ocena sposobu żywienia w 2018 r. została przeprowadzona łącznie w 11 zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego. Przedstawiciele PPIS w Pajęcznie dokonali teoretycznej oceny sposobu żywienia na podstawie jadłospisów analizowanych pod kątem wartości energetycznej i odżywczej posiłków.

Ocena teoretyczna jadłospisów dekadowych obejmowała:

- jakość jadłospisów dekadowych,
- dobór technik kulinarnych,
- stosowanie zasad racjonalnego żywienia w profilaktyce zdrowia.

Teoretyczna ocena zestawień posiłków dokonana na podstawie dekadowej dokumentacji żywieniowej obejmowała:

- analizę struktury żywienia dotyczącą udziału poszczególnych składników pokarmowych w przeliczeniu na energię,
- pokrycie zapotrzebowania na energię i podstawowe składniki odżywczych w odniesieniu do norm żywienia.

W 2018 r. żywienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty regulowane było przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. z 2016 r. poz. 1154). Wymienione rozporządzeniem Minister Zdrowia określił grupy środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży oraz wymagania jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty, czyli w przedszkolach, szkołach.

W 2018 r. organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadziły ocenę sposobu żywienia 10 obiektach systemu oświaty (6 w stołówkach szkolnych, 4 w stołówkach w przedszkolach), w których oceniono 10 jadłospisów.

Z przeprowadzonych kontroli wynika, że następuje stopniowa poprawa żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty. W trakcie kontroli pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej udzielali wyjaśnień na temat wymagań obowiązującego rozporządzenia osobom odpowiedzialnym za organizację żywienia zbiorowego.

W 2018 r. organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nadzorowały 6 sklepików i kiosków szkolnych, z których skontrolowano 5 obiektów, tj. 83% nadzorowanych. Przeprowadzono 5 kontroli

sanitarnych obejmujących sprawdzenie zgodności oferowanego asortymentu z wymaganiami zawartymi w ww. rozporządzeniu Ministra Zdrowia. Nie stwierdzono niezgodności asortymentu wprowadzanego do obrotu w zakresie ww. rozporządzenia Ministra Zdrowia. Podczas bieżących kontroli stwierdzono, że do obrotu wprowadzane są środki spożywcze zgodne z przepisami zawartymi w ww. rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r.

W 2018 r. pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Pajęcznie prowadzili nadzór nad suplementami diety w obiektach obrotu żywnością. W związku z powyższym przeprowadzono 30 kontroli i oceniono znakowanie 79 suplementów diety. Nie stwierdzono nieprawidłowości w znakowaniu suplementów diety.

W 2018 r. w ramach kontroli urzędowej i monitoringu pobrano do badań 5 suplementów diety, w tym 1 produkt z importu spoza UE, 4 produkcji krajowej. Zostały one poddane badaniu w kierunku zawartości błonnika, kwasów omega-3 i składników mineralnych.

W 2018 r. w ramach kontroli urzędowej i monitoringu pobrano do badań 2 próby żywności dla niemowląt i małych dzieci. Zostały one poddane badaniu w kierunku azotanów i mykotoksyn. próbki nie zostały zdyskwalifikowane.

SYSTEM WCZESNEGO OSTRZEGANIA O NIEBEZPIECZNEJ ŻYWNOSCI I PASZACH – RASFF

W związku z powiadomieniami w systemie RASFF rozpatrzono 15 powiadomień i przeprowadzono 29 kontroli

OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Działania, które zostały podjęte z okazji Światowego Dnia Bez Tytoniu w 2018 roku były skierowane do ogółu społeczeństwa. Działania te dotyczyły w szczególności:

- 1) organizacji punktów informacyjno - edukacyjnych,
- 2) organizacji imprez środowiskowych,
- 3) przeprowadzenia badań profilaktycznych (pomiar zawartości dwutlenku węgla w wydychanym powietrzu za pomocą smokolizera).

Światowy Dzień Rzucania Palenia razem z nami przypada w trzeci czwartek listopada. Celem obchodów jest zachęcenie społeczeństwa do zerwania z nałogiem palenia tytoniu.

Informowanie i ostrzeganie o zdrowotnych skutkach związanych z paleniem tytoniu.

W placówkach oświatowo - wychowawczych w ramach realizacji programów edukacji antytytoniowej prowadzone były pogadanki i prelekcje przez szkolnych koordynatorów. Organizowano również imprezy okolicznościowe (festyny). 26.04.2018r w Szkole Podstawowej nr 2 w Działoszynie, 05.04.2018r w Przedszkolu w Woli Wiewieckiej, 13.04.2018r w Przedszkolu w Kielczygłowie, 27.04.2018r w Zespole Szkolno - Przedszkolnym w Rzaśni, 26.05.2018r w Zespole Szkolno - Przedszkolnym w Raciszynie. Rodzice i społeczność lokalna chętnie brała udział w organizowanych imprezach.

Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w ramach sprawowania bieżącego nadzoru prowadzi systematyczne kontrole przestrzegania zakazu palenia w miejscach użyteczności publicznej. W 2018 roku przeprowadzono łącznie 231 kontroli, w trakcie których sprawdzano przestrzeganie zakazu palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych oraz używania e papierosów.

W placówkach nauczania i wychowania realizowane są programy edukacyjne, które mają na celu przekazanie rzetelnych informacji o ryzyku zdrowotnym związanym z używaniem tytoniu, dostosowanych do różnych grup docelowych.

- 1) Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej Czyste Powietrze Wokół Nas, adresowany jest do dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym oraz ich rodziców i opiekunów. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowania świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi. Program realizowany był przez 16 placówek przedszkolnych. Ogólna liczba dzieci i rodziców biorących udział - 1248.
- 2) Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie” adresowany jest do uczniów klas IV szkół podstawowych. W roku szkolnym 2017/2018 odbyła się II edycja programu, w której wzięło udział 7 placówek szkolnych łącznie 609 uczniów i rodziców.

Program w powszechnej opinii większości szkolnych koordynatorów został oceniony bardzo dobrze. Cieszył się również pozytywną opinią wśród uczniów.

Program edukacyjny „Trzymaj Formę” ma na celu edukację w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety. Działaniami programowymi zostali objęci uczniowie klas V i VI szkół podstawowych oraz II i III klas gimnazjum. Program „Trzymaj Formę” jest systematyczną edukacją zdrowotną w szkole, która uważana jest za najbardziej opłacalną, długotrwałą inwestycję w zdrowie społeczeństwa. Kształtuje ona u uczniów nawyk dbałości

o własne zdrowie. W programie udział brali uczniowie klas V i VI Szkół Podstawowych oraz rodzice. Liczba osób uczestniczących w realizacji programu -1869.

Profilaktyka HIV/AIDS

Celem profilaktyki pierwszorzędowej podczas realizacji programu jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV wśród ogółu społeczeństwa poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji w zakresie profilaktyki HIV/AIDS.

W programie tym uczestniczyli uczniowie szkół ponadgimnazjalnych. Podejmowane w tym względzie działania polegały na organizowaniu punktów informacyjno - edukacyjnych, przekazywaniu materiałów edukacyjnych. Miały one na celu zwiększenie świadomości oraz ograniczenie i zapobieganie rozprzestrzenianiu się zakażeń HIV wśród osób o zwiększonym poziomie zachowań ryzykownych. W realizacji programu udział brali uczniowie szkół ponadgimnazjalnych. Liczba uczniów 475.

Oprócz działań polegających na wdrażaniu ogólnopolskich programów edukacyjnych, PSSE w Pajęcznie realizuje szereg inicjatyw z zakresu promocji zdrowia, edukacji zdrowotnej oraz profilaktyki chorób:

- 1) „Nie pal przy mnie proszę” - program adresowany jest dla uczniów klas I -III szkół podstawowych. Celem programu jest kształtowanie u dzieci postaw odpowiedzialności za własne zdrowie. W programie udział wzięło 1660 uczniów z 6 szkół podstawowych
- 2) „Znajdź właściwe rozwiązanie” - program edukacyjny skierowany do uczniów klas V-VI szkół podstawowych. Jest to program profilaktyczny o tematyce antytytoniowej. W programie uczestniczyło 10 placówek szkolnych- 2297 uczniów.
- 3) „Zadbaj o swoje płuca” - program profilaktyki antytytoniowej skierowany do uczniów klas V szkół podstawowych. W programie udział wzięło 6 placówek szkolnych. Liczba uczniów – 385.
- 4) Promocja Zdrowego Stylu Życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania - realizacja w szkołach podstawowych, w zespole szkolno przedszkolnym w Raciszynie 16.09.2018r, realizacja projektu „Śniadanie daje moc” 28.09.2019 w szkole podstawowej w Wiewcu rodzice mogli uczestniczyć w zorganizowanym przez uczniów Święcie Warzyw - liczba uczestników - 418.
- 5) Profilaktyka zachorowań na grypę - od września rozpoczęto współpracę z pracownikami służby zdrowia. Do wszystkich placówek służby zdrowia zostały przekazane materiały edukacyjne . Liczba osób objętych w/w zadaniem - 350 osób.

- 6) Promocja szczepień ochronnych w placówkach przedszkolnych zostały przeprowadzone przez pielęgniarki higieny szkolnej 4 pogadanki n/t szczepień zalecanych i obowiązkowych, w których uczestniczyło - 270 rodziców dzieci przedszkolnych. Podczas festynu w dniu 08.09.2018r w Brzeźnicy Nowej pracownik OZ i PZ wspólnie z działem epidemiologii zorganizowali stoisko informacyjno - edukacyjne dotyczące profilaktyki szczepień ochronnych.
- 7) Profilaktyka chorób nowotworowych edukacją zostały objęte kobiety w wieku rozrodczym zgłaszające się do poradni K. Liczba kobiet, którym zostały przekazane materiały edukacyjne dotyczące chorób nowotworowych wyniosła – 529.
- 8) Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach - w listopadzie przy współpracy z pracownikami służby zdrowia zorganizowano punkty informacyjne w placówkach służby zdrowia w Strzelcach Wielkich, Kiełczygłowie, Pajęcznie oraz Działoszynie mające na celu nakreślenie problemu jakim jest niewłaściwe stosowanie antybiotyków, które stwarza duże ryzyko dla wszystkich użytkowników wpływając na antybiotykooporność bakterii. Liczba osób zapoznana z treścią materiałów edukacyjnych - 132 osoby.
- 9) Podczas wypoczynku letniego w lipcu zostały przeprowadzone 2 wizytacje w Ośrodku Obozowo - Harcerskim w Kuźnicy Brzeźnickiej, w czasie których zostały podjęte działania z zakresu higieny osobistej, bezpiecznego korzystania z kąpielni wodnych, promieniowania słonecznego, bezpiecznego grzybobrania.
- 10) Interwencje wynikające z bieżącej sytuacji epidemiologicznej były na bieżąco zamieszczane na stronie internetowej oraz stronie Facebook PSSE. Zasięg objął 1127 odbiorców.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

W 2018 roku, tak jak w latach poprzednich priorytetem w ustawowej działalności Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego była ochrona zdrowia i warunków życia ludzi. Ustawowe działania i obowiązki w tym zakresie realizowano w szczególności poprzez:

- 1) opiniowanie w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania, pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- 2) opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych, warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- 3) udział w dopuszczaniu do użytkowania w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych zrealizowanych obiektów budowlanych,

4) uzgadnianie pod względem higienicznym i zdrowotnym projektów budowlanych.

W roku sprawozdawczym działania podejmowane w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego koncentrowały się w szczególności na zapewnieniu zdrowych warunków życia ludzi w miejscach zamieszkania oraz w innych miejscach pobytu ludzi i polegały w szczególności na analizie:

1. usytuowania terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową w stosunku do terenów przemysłowych, usługowych, tras komunikacyjnych oraz urządzeń będących źródłem hałasu, przedstawianego w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i w projektach studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
2. oddziaływania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, planowanych na terenach objętych i nie objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, a w szczególności oddziaływania na powietrze atmosferyczne, na klimat akustyczny oraz na wody podziemne, a tym samym na zdrowie ludzi,
3. oddziaływania na środowisko gruntowo-wodne planowanych rozwiązań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
4. oddziaływania przedstawianego sposobu postępowania z powstającymi odpadami w fazie realizacji i w fazie eksploatacji planowanych przedsięwzięć,
5. spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych w przedkładanych do uzgodnienia projektach budowlanych,

a także na kontroli zgodności wykonania obiektów budowlanych z zatwierdzonymi w decyzjach Starosty Pajęczańskiego projektami budowlanymi, w zakresie higienicznym i zdrowotnym.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pajęcznie, w 2018 roku wydał ogółem 96 opinii, w tym:

- 1) w zakresie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko wydano:
 - 21 opinii o braku potrzeby przeprowadzenia oceny o oddziaływania na środowisko i zakresu ewentualnego raportu o oddziaływaniu na środowisko planowanych przedsięwzięć, w których stwierdzono brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko,
 - 1 opinię, w której stwierdzono konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i określono zakres raportu,

2) w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wydano:

- 15 uzgodnień zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko (*na podstawie przepisów ustawy o udostępnianiu informacji*),
- 9 opinii pozytywnych o projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- 1 opinię pozytywną o projekcie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,

3) w zakresie udziału w dopuszczeniu do użytkowania wybudowanych obiektów budowlanych, przeprowadzono:

- 35 kontroli co do zgodności wykonania obiektów budowlanych z projektem budowlanym, w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych,

4) w zakresie uzgodnienia dokumentacji projektowej pod względem higienicznym i zdrowotnym uzgodniono:

- 13 projektów budowlanych.

Opinie dotyczące potrzeby lub braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko wydawano, po analizie informacji przedstawionych w kartach informacyjnych dotyczących w szczególności: rodzaju, skali i usytuowania planowanych przedsięwzięć oraz po analizie przedstawianych rozwiązań technicznych i organizacyjnych, mających na celu ochronę środowiska, a tym samym zdrowia ludzi.

W przypadku dokumentów planistycznych, opinie wydawano na podstawie prognoz oddziaływania na środowisko, których zakres i stopień szczegółowości informacji został wcześniej uzgodniony z organem PIS oraz, które sporządzone były przez autorów spełniających wymagania określone przepisami ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku.

Kontrole zgodności wykonania obiektów budowlanych, w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych, z projektem budowlanym, dokonywano w oparciu o przedkładane projekty budowlane zatwierdzone przez Starostę Pajęczańskiego oraz w oparciu o stosowne dokumenty potwierdzające spełnienie założeń projektowych w zakresie wymiany powietrza, jakości wody, zastosowanych materiałów budowlanych, zastosowanych urządzeń do gromadzenia lub podczyszczania ścieków oraz w zakresie szczelności instalacji. W wyniku przeprowadzonych w 2018 roku kontroli w tym zakresie, stwierdzono zgodność wykonania obiektów budowlanych z zatwierdzonymi projektami budowlanymi lub wykonanie ze zmianami nieistotnie odstępującymi od zatwierdzonych projektów budowlanych zatwierdzonymi przez projektanta i nie kwestionowanymi przez rzeczoznawców ds. sanitarnohigienicznych. Przedkładane do uzgodnienia

projekty budowlane uwzględniały wymagania higieniczne i zdrowotne. W przypadku braków w przekładach dokumentach kierowano pisma o uzupełnienie.

W 2018 roku nie wystąpiły okoliczności wymagające zgłoszenia sprzeciwu przeciwko uruchomieniu nowo wybudowanego obiektu budowlanego. W 2018 roku nie wydano negatywnej opinii.

ZAGROŻENIA STWARZANE PRZEZ ŚRODKI ZASTĘPCZE

Państwowa Inspekcja Sanitarna w celu ograniczania zagrożeń zdrowia publicznego z zakresu przeciwdziałania narkomanii, na podstawie art. 4 ust.1 pkt 9a ustawy o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej* z dnia 14 marca 1985r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 59), w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o *przeciwdziałaniu narkomanii* (Dz. U. z 2018r. poz. 1030), egzekwuje przestrzeganie przepisów dotyczących zakazu wytwarzania, przywozu i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, które wiążą się z realizacją zadań, ujętych w celu operacyjnym nr 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w *sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016–2020* (Dz.U. poz. 1492), łącząc profesjonalny system nadzoru w obszarze tzw. „dopalaczy” z działaniami edukacyjnymi, profilaktycznymi i szeroko rozumianą promocją zdrowia. W 2018r. główne inicjatywy dotyczyły ograniczenia podaży i popytu tzw. „dopalaczy”. Wyzwania te, realizowane były we współpracy m.in. z Policją, mając na względzie Porozumienie z dnia 26 października 2011 r. pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym, Szefem Służby Celnej (Szefem Krajowej Administracji Skarbowej), Komendantem Głównym Policji i Głównym Inspektorem Farmaceutycznym o współpracy w zakresie przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych. Zakaz wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych obowiązuje od dnia 27 listopada 2010 r., natomiast od 1 lipca 2015r. zakazem tym objęte zostały również nowe substancje psychoaktywne oraz ich przywóz na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Źródłem zakazu staje się decyzja administracyjna, w której zakwestionowane produkty są wskazane z nazwy w odniesieniu do zidentyfikowanych w ich składzie substancji psychoaktywnych. Kwestia odpowiedzialności związanej z tzw. „dopalaczami” jest przeniesiona na dwa poziomy: administracyjny, co daje instrumenty zwalczania ich podaży bez stosowania represji karnej wobec użytkowników oraz karny w przypadku zaistnienia zagrożenia życia lub zdrowia osób. Podobnie jak w latach ubiegłych sprawy dotyczące produkcji oraz wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych zostały przekazane do Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Pajęcznie przez Policję i Prokuraturę.

W 2018r. zostało wydanych 27 decyzji, podczas gdy w roku 2017 takich decyzji było 8. Za wprowadzanie do obrotu środków zastępczych nałożono 1 karę pieniężną w wysokości 20.000,00 zł. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Pajęcznie we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Pajęcznie stale monitoruje rynek środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych oraz prowadzi wspólnie działania rozpoznawcze i czynności kontrolne. W roku 2018 przeprowadzono 14 kontroli (w roku 2017 - 11 kontroli).

PSSE w Pajęcznie prowadzi działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjne:

- 1) - „Dopalaczom mówimy stop, wybieramy zdrowie” kampania skierowana była dla uczniów szkół gimnazjalnych, rodziców, koordynatorów szkolnych oraz pedagogów. Celem kampanii było zapobieganie zażywaniu przez uczniów środków psychoaktywnych oraz promowanie zdrowego stylu życia. W kampanii udział wzięło 1061 uczniów z 6 szkół gimnazjalnych.
- 2) Profilaktyka używania narkotyków w tym środków zastępczych - realizacja w placówkach szkolnych oraz podjęcie współpracy z Kołem Gospodyń Wiejskich i Ochotniczą Strażą Pożarną - zorganizowanie punktu informacyjno – edukacyjnego dla uczestników festynu w dniach 01.09.2018 w Marzęcicach, oraz 02.09.2018r w Dębowcu Małym.
- 3) W czasie wycieczki letniej zostały przeprowadzone 2 wizytacje w Ośrodku Obozowo – Harcerskim w Kuźnicy Brzeźnickiej, podczas których zostały podjęte działania z zakresu profilaktyki uzależnień.

Podczas prowadzenia nadzoru zwraca się przedsiębiorcom uwagę, na problem zażywania środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w miejscu pracy. Informuje się o tym, czym są i jak mogą działać środki zastępcze. Podczas prowadzenie kontroli pozostawia się broszury oraz informuje o materiałach zawartych na stronie internetowej Powiatowej Stacji, Głównego Inspektora Sanitarnego, Ministra Zdrowia. Zwraca się uwagę, że niektórzy pracownicy mogą sięgać po narkotyki czy dopalacze z powodu nadmiaru obowiązków lub silnego stresu w pracy. Jeśli pracodawca ma uzasadnione podejrzenie, że pracownik stawiał się do pracy lub wykonuje obowiązki służbowe pod wpływem narkotyków/dopalaczy itp. (co może stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa), ma obowiązek odsunięcia go od pracy. Zażywanie środków odurzających lub substancji psychotropowych może zwiększać ryzyko wypadków przy pracy.

Podsumowanie:

O poprawie stanu sanitarnego świadczą między innymi następujące fakty:

- 1) utrzymujący się wysoki odsetek dzieci zaszczepionych w szczepieniach obowiązkowych,
- 2) stan sanitarny zakładów branży spożywczej powoli, ale systematycznie od kilku lat ulega poprawie. Jest to spowodowane wdrażaniem systemów zapewnienia bezpieczeństwa żywności GHP, GMP HACCP oraz poprawą stanu technicznego zakładów,
- 3) systematycznie poprawia się stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i urządzeń w zakładach żywienia zbiorowego otwartego i zamkniętego,
- 4) wzrost liczby obiektów obrotu żywnością wyposażonych w nowoczesne urządzenia chłodnicze z regulacją temperatury i elektronicznym wskaźnikiem temperatury, który miał wpływ na poprawę jakości zdrowotnej środków spożywczych łatwo ulegających zepsuciu,
- 5) egzekwowano obowiązek wprowadzenia systemu identyfikacji środków spożywczych "traceability", który ma na celu monitorowanie ruchu i pochodzenia produktów żywnościowych (partii produkcyjnej) na każdym etapie łańcucha dostaw przez wszystkie przedsiębiorstwa działające w branży żywnościowej (producenci, dystrybutorzy, detaliści) w celu zapewnienia bezpieczeństwa żywności,
- 6) podmioty lecznicze utrzymują dobry stan sanitarny i techniczny pomieszczeń,
- 7) na podstawie analizy wyników badań próbek wody pobranej w nadzorowanych wodociągach zarówno w ramach monitoringu PIS jak i wyników kontroli wewnętrznej prowadzonej przez producentów wody można stwierdzić, że zmniejsza się liczba osób korzystających z wody o niewłaściwej jakości, niezgodnej z wymaganiami. Jest to wynikiem dbałości producentów o stan sanitarno – techniczny urządzeń wodociągowych oraz skutecznych działań naprawczych w przypadku pogorszenia się jakości produkowanej wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- 8) mieszkańcy powiatu pajęczańskiego korzystają z zasobów wód podziemnych, które charakteryzują się dobrym smakiem oraz stabilnością fizykochemiczną i bakteriologiczną, dzięki tym cechom nadają się do spożycia bezpośrednio lub po prostych zabiegach uzdatniających,
- 9) w związku z istniejącą dużą konkurencją w dziedzinie usług fryzjerskich i kosmetycznych, właściciele zakładów we własnym zakresie poprawiają warunki świadczenia usług i dostosowują obiekty do obowiązujących przepisów już na etapie projektowania i wyposażania zakładu,

- 10) w odniesieniu do lat ubiegłych widać wyraźną poprawę w zakresie właściwego zabezpieczenia osób mających kontakt z odpadami medycznymi – postępowanie zgodne z procedurami od momentu wytworzenia do przekazania odpadów do unieszkodliwienia uprawnionym zakładom,
- 11) systematyczne przeprowadzanie prac remontowych w placówkach nauczania i wychowania,
- 12) urządzenie nowych pomieszczeń dydaktycznych – ekopracowni, świetlic, sal dla oddziałów przedszkolnych.

Wnioski:

Głównym celem działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Powiecie Pajęczańskim jest promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, przeciwdziałanie zagrożeniom stwarzanym przez środki zastępcze i narkotyki, zapobiegania powstawaniu chorób, szczególnie chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie zdrowia publicznego w oparciu o analizę ryzyka zagrożenia zdrowia i życia człowieka.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa sanitarnego Powiatu Pajęczańskiego ustalono główne kierunki działania w roku 2019:

- 1) Kontynuowanie nadzoru w zakresie realizacji zadań z obszaru bezpieczeństwa żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wynikających z obowiązujących przepisów prawa żywnościowego oraz z obszaru bezpieczeństwa produktów kosmetycznych.
- 2) Nadzór nad suplementami diety, żywnością dla określonych grup oraz środkami spożywczymi wzbogaconymi ze szczególnym uwzględnieniem wprowadzanych po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
- 3) Prowadzenie nadzoru nad obiektami i urządzeniami użyteczności publicznej, nieruchomościami oraz transportu publicznego, pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych.
- 4) Prowadzenie nadzoru w obszarze postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi, w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego.
- 5) Prowadzenie nadzoru w obszarze postępowania z odpadami medycznymi, w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego.
- 6) Prowadzenie nadzoru nad spełnieniem wymagań określonych w ustawie z dnia 15 września 2017r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium.
- 7) Prowadzenie skutecznego nadzoru w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w tym szczególnie przez realizację kontroli oraz wykonywanie badań jakości wody służącej do zaopatrzenia ludności zgodnie z ustalonym planem działania na 2019r.
- 8) Prowadzenie skutecznego nadzoru nad wywiązywaniem się podmiotów prowadzących zbiorowe zaopatrzenie w wodę z realizacji badań jakości wody zgodnie z ustalonymi harmonogramami.

- 9) Prowadzenie skutecznego nadzoru nad materiałami i wyrobami stosowanymi w procesach uzdatniania i dystrybucji wody.
- 10) Prowadzenie skutecznego nadzoru oraz kontrole, w tym wykonywanie badań (w ramach nadzoru) jakości ciepłej wody użytkowej pod kątem występowania bakterii z rodzaju *Legionella* sp. w budynkach zamieszkania zbiorowego i podmiotów wykonujących działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz budynkach użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny.
- 11) Prowadzenie skutecznego działania, w tym badania jakości wody w zakresie występowania bakterii z rodzaju *Legionella* sp. w przypadku zgłoszenia lub podejrzenia zachorowania na legionellozę w budynkach zamieszkania zbiorowego i przedsiębiorstwach podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne.
- 12) Prowadzenie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów dotyczących kąpielisk i miejsc zwyczajowo wykorzystywanych do kąpieli.
- 13) Sprawowanie nadzoru nad obiektami i urządzeniami użyteczności publicznej, środkami transportu publicznego, sposobem postępowania z odpadami medycznymi, ochroną przed hałasem, zanieczyszczeniem powietrza wewnątrz pomieszczeń, a także czynnikami szkodliwymi wydzielanymi przez materiały budowlane w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi oraz w obszarze postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi.
- 14) Sprawowanie nadzoru nad warunkami nauczania, wychowania, opieki oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.
- 15) Podejmowanie działań zmierzających do rozwiązywania problemów higieny dzieci i młodzieży związanych z warunkami higieniczno-sanitarnymi w placówkach oświatowych, wychowawczych, opiekuńczych, wypoczynku i rekreacji oraz w żłobkach i klubach dziecięcych.
- 16) Zintensyfikowanie działań nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych przez świadczeniodawców.
- 17) Kontynuowanie bieżącej działalności przeciwepidemicznej oraz nadzoru epidemiologicznego w zakresie zapobiegania i zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych wymienionymi

w ustawie z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t. j. Dz. U. z 2018r, poz. 151 z późn. zm.).

- 18) Kontynuowanie współpracy z zespołami kontroli zakażeń szpitalnych przy monitorowaniu ognisk zakażeń szpitalnych, czynników alarmowych oraz doskonalenie działań przeciwepidemicznych w zakresie nadzoru nad opracowywaniem ognisk przenoszonych drogą pokarmową, oddechową i kontaktową w podmiotach wykonujących działalność leczniczą.
- 19) Realizowanie bieżącej działalności przeciwepidemicznej w szczególności w zakresie chorób występujących ogniskowo, stanowiących szczególny problem zdrowotny w kontekście sytuacji epidemiologicznej na terenie krajów UE oraz państw trzecich.
- 20) Kontynuowanie działań mających na celu przygotowanie struktur Państwowej Inspekcji Sanitarnej na wypadek pojawienia się w kraju osoby chorej na chorobę wysoce zakaźną i szczególnie niebezpieczną z uwzględnieniem takich elementów przygotowań, jak m.in. doprecyzowanie planów i procedur reagowania, dokonanie przeglądu wyposażenia i ewentualne uzupełnienie go, dokonywanie niezbędnych uzgodnień w zakresie współpracy z innymi zaangażowanymi służbami na terenie powiatu.
- 21) Prowadzenie badań epidemiologicznych w przypadkach wystąpienia chorób odzwierzęcych przenoszonych przez żywność we współpracy z Inspekcją Weterynaryjną.
- 22) Sprawowanie nadzoru pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych, w szczególności nad warunkami higieny środowiska oraz wypoczynku i rekreacji przy zajmowaniu stanowisk dotyczących m.in.:
 - projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i planów zagospodarowania przestrzennego,
 - projektów planów remediacji,
 - dokumentów na podstawie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.
- 23) Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przy wydawaniu opinii, postanowień i decyzji, na wniosek organu administracji lub zainteresowanego podmiotu na poszczególnych etapach realizacji inwestycji w obiektach istniejących i planowanych (m. in. Projektowanie, zmiana sposobu użytkowania obiektu budowlanego, uzyskania odstępstw od przepisów warunków

technicznych w szczególności obiektów i urządzeń objętych nadzorem bieżącym przez Państwową Inspekcję Sanitarną).

- 24) Ochrona zdrowia pracowników przed niekorzystnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy, w celu zmniejszenia liczby nowych przypadków chorób zawodowych i innych chorób związanych ze środowiskiem pracy.
- 25) Sprawowanie nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, produktami biobójczymi, detergentami i prekursorami narkotyków.
- 26) Ograniczanie zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne.
- 27) Współpraca z władzami rządowymi, samorządowymi, instytucjami publicznymi organizacjami pozarządowymi i sektorem prywatnym na rzecz edukacji zdrowotnej.

PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY W PAJĘCZNIU

Dorota Brzozowska
Dorota Brzozowska